

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Савска улица 25/IV, Београд
Број: 9/0-02-338/2022-2
Датум: 04.04.2022. године

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА
ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ**

Драган Пејовић, директор
Ул. Палмотићева бр. 2
11000 Београд

ПРЕДМЕТ: Мишљење Комисије за заштиту конкуренције по захтеву Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге број 1-03-3483-3/21-4 од 01.03.2022. године

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија), дана 03.03.2022. године, примила је допис Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција) у којем се наводи да је Агенција објавила на интернет страници позив стручној и широј јавности да у оквиру јавних консултација доставе мишљење у вези са Нацртом извештаја о анализи veleпродајног тржишта средишњег приступа који се пружа на фиксној локацији за производе за масовно тржиште (у даљем тексту: Извештај).

Према наводима из дописа, Агенција је поступак анализе тржишта спровела у циљу континуираног праћења стања на поменутом тржишту на територији Републике Србије.

Позивајући се на одредбе члана 60. став 2. Закона о електронским комуникацијама, као и на одредбе члана 3. Протокола о сарадњи закљученог између Агенције и Комисије, изнета је молба да Комисија, до истека рока за достављање мишљења у оквиру поступка јавних консултација, односно до 07.04.2022. године, достави мишљење о томе да ли је извештај о анализи релевантног тржишта, као и регулаторне обавезе за које је у извештају закључено да могу бити одређене оператору са значајном тржишном снагом на релевантном тржишту, у складу са прописима који регулишу заштиту конкуренције.

Након увида у предметну анализу, а на основу члана 21. став 1. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13), Савет Комисије на 78. седници од 4. априла 2022. године даје следеће

МИШЉЕЊЕ

Савет Комисије размотрио је Нацрт извештаја о анализи veleпродајног тржишта средишњег приступа који се пружа на фиксној локацији за производе за масовно тржиште, и као прихватљиве оцењује налазе и закључке које извештај садржи, али сматра да је неке наводе потребно додатно образложити и у одређеним аспектима извештаје допунити, како је наведено у наставку.

Налази анализе у делу који се тиче карактеристика малопродајног тржишта широкопојасног приступа интернету у Републици Србији у периоду 2018-2020. године нису битније другачији у односу на налазе из претходно спроведене анализе наведеног тржишта за период 2015-2018. Настављен је тренд у вези са заступљеношћу технологија где је закључено да број претплатника који приступ интернету остварују путем xDSL технологије пада, док број претплатника који приступ интернету остварују путем мреже оператора КДС (кабловско дистрибутивне мреже) и оптичких мрежа у FTTH и FTTV архитектури расте по годинама. Даље је представљено учешће оператора на малопродајном тржишту фиксног широкопојасног приступа интернету у 2020. години мерено бројем претплатника, у Извештају на слици 9. и може се закључити да није дошло до значајних промена појединачног тржишног учешћа по операторима у односу на претходни период али су констатоване промене у учешћима оператора због спроведених аквизиција у периоду 2018-2020 године. Наведени подаци представљају учешћа на малопродајном нивоу и то само када је реч о фиксном широкопојасном приступу. У анализи је наведено да је уочен тренд све веће употребе мобилних телефона у сврхе широкопојасног приступа и констатован је пораст броја корисника услуга мобилног интернета коју су пружала три мобилна оператора у Србији као и један виртуелни мобилни оператор. При том, овај сегмент је одвојено анализиран и само је дата расподела претплатника мобилног широкопојасног приступа интернету према намени (претплатници мобилног широкопојасног приступа за услуге преноса података и говора, затим само за услуге преноса података и претплатнике који су интернету приступали путем наменских USB модема), и наведено да је укупан број активних корисника мобилног широкопојасног приступа износио 6,5 милиона. Међутим, нису приказана учешћа оператора у овом сегменту, мерено бројем корисника. Може се претпоставити да ће у наредном периоду бити веома реално да се и овај сегмент укључи у дефиницију тржишта широкопојасног приступа интернету, имајући у виду да према ономе што је у Извештају наведено, постоји реална могућност да се одређеним технологијама оствари капацитет мобилних мрежа упоредив са капацитетима који се нуде у фиксним широкопојасним мрежама.

Што се veleпродајног тржишта средишњег приступа тиче, нема значајнијих измена поређећи са налазима у претходној анализи. Анализа меродавног тржишта у димензији услуге спроведена је испитивањем супституције на страни тражње и понуде на малопродајном нивоу, а у вези са наведеним анализирана је и супституција на страни тражње и понуде на veleпродајном нивоу. Закључено је да veleпродајно тржиште средишњег приступа чини услуга *bitstream* приступа, која се може реализовати путем мреже бакарних парица и xDSL технологије, хибридних оптичко-коаксијалних мрежа оператора КДС (HFC мреже) и оптичких каблова у FTTx мрежној архитектури, и која се нуди сопственом предузећу, као нераздвојиви део услуга на малопродајном нивоу за сопствене кориснике и операторима корисницима, како би били у могућности да крајњим корисницима, који нису повезани на њихову мрежу за приступ, понуде услуге на малопродајном тржишту, као и да је релевантно географско тржиште - територија Републике Србије. Закључак о релевантном тржишту, односно veleпродајном тржишту средишњег приступа не разликује се од

закључка у претходној анализи. Даље, Агенција димензионира тзв. „теоријско велепродајно тржиште“, и то тако што се у број претплатника на посматраном велепродајном тржишту укључује понуда сопственом предузећу свих оператора, која проистиче из броја претплатника на малопродајном тржишту, а у циљу процене њиховог тржишног потенцијала на велепродајном нивоу. Тржишна учешћа оператора на тако димензионираном велепродајном тржишту средишњег приступа представљена су на слици 20. у Извештају. Након испитивања и осталих критеријума за одређивање оператора са значајном тржишном снагом (у даљем тексту: ЗТС), Агенција закључује да оператор Телеком Србија а.д. поседује појединачну ЗТС на велепродајном тржишту средишњег приступа и утврђује му регулаторне обавезе.

Наведено је да оператор SBB DOO, који је у претходној анализи проглашен заједно са Телекомом за оператора са ЗТС, може пружити услуге широкопојасног приступа у велепродаји путем прикључака реализованих преко хибридно оптичко-коаксијалне кабловске мреже, али овај оператор у посматраном периоду није имао захтеве од оператора корисника за омогућавањем пружања услуге широкопојасног приступа интернету. Даље се наводи да би оператори корисници хипотетички могли тражити приступ од оператора SBB DOO, међутим да би то подразумевало извесна прилагођавања и улагања услед преласка на услугу bitsream приступа путем HFC мреже. Анализирано велепродајно тржиште би, имајући у виду његово наведено димензионирање било корисно допунити опредељујућим критеријумима и образложењима за измену закључка из претходне анализе, а претпостављамо да се они односе првенствено на непостојање тражње за наведеном услугом од оператора SBB DOO, као и на техничка и географска ограничења HFC мреже.

На основу претходно изнетог, Комисија је мишљења да је Извештај сачињен у складу са принципима заштите конкуренције, с тим да сматра да би било корисно поједине наводе додатно појаснити, како је то претходно и наведено. Сходно наведеном, са аспекта надлежности које су јој поверене Законом, Комисија нема друге примедбе у односу на достављени извештај.

Не доводећи у питање изнето мишљење, Комисија напомиње да задржава право да у конкретним поступцима које води у оквиру својих надлежности, у складу са прописима којима се уређује заштита конкуренције, изведе и евентуално другачије закључке у односу на оне наведене у Извештају, а нарочито у погледу утврђивања релевантног тржишта, било у производној, било у географској димензији, при чему је могуће да се конкретна дефиниција не подудара у свему са дефиницијом усвојеном за потребе Извештаја.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Небојша Перић с. р.